РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 16-го мая 1916. Ч. 59. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 16, 1916. No. 59.

НОВИЙ НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК НА КАЛЄ.

Німецькі війска в кількох місцях переломили боєву лінію Анґлійців.

200.000 турецька армія під командою ґенерала Макензена на Кавказі.

Анґлія позволила на довіз живности для країв, занятих центральними державами.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ТУРКИ І БОЛГАРИ НА БОЄВІЙ ЛІНІЇ У ФРАНЦІЇ. — СПОДІВАНИЙ НАСТУП НІМЦІВ НА КАЛЄ.

ЛОНДОН, 14. мая. — **Вісти, які надійшли з Гаґи, доносять, що Німці одержали нові скріпленя, зложені з турецьких і болгарських війск. Початкові битви вказують на те, що Німці мають намір перевести великий наступ у Бельґії в цїли здобутя Калє.**

В тій цїли німецькі війска розпочали здовж цїлої боєвої лінії поменьші напади, вишукуючи слабі місця, щоби відтак в тих місцях переломити боєву лінію.

ПОЧАТОК НІМЕЦЬКОГО НАСТУПУ У ФЛЯНДРІЇ. — 127 ПОЛОНЕНИХ АНҐЛІЙЦІВ.

БЕРЛІН, 13. мая. — Підчас коли під Верденом тяжкі німецькі гармати без перестанку острілюють становища Французів, німецькі війска у Фляндрії вдарили в кількох місцях з добрим успіхом на становища Анґлійців.

Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На полудневий схід від Голюх (в Бельґії) кілька німецьких батальонів перевело напад на становища анґлійських війск і взяли їх приступом. Німецькі війска полонили притім 127 Анґлійців і здобули кілька машинових крісів. Неприятель робив зусиля, щоби при помочи протинападу відзискати утрачені становища, але безуспішно; по тяжких втратах неприятель мусів уступити назад.

„Під Верденом артилєрія розвинула сильну діяльність. Бомбардованє французьких становищ по обох сторонах ріки Мези триває без перестанку дальше. Однак крім кількох безуспішних нападів Французів не зайшли жадні важнійші події на боєвій лінії".

БИТВА У ФЛЯНДРІЇ І КОЛО ВЕРДЕНУ.

БЕРЛІН, 14. мая. — Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На північ від Арментієр німецька передна сторожа дістала ся до окопів Анґлійців і висадила у воздух підземний тунель. Десять анґлійських жовнірів взято в полон.

„На захід від Вердену Французи переводили кілька разів напад на наші становища на полудневій збочи горба „304", але без успіху. Артилєрія була по обох сторонах ріки Мези дуже чинна".

У ФРАНЦІЇ ДАЄТЬ СЯ ВІДЧУВАТИ ВЕЛИКИЙ БРАК ТЯЖКИХ ГАРМАТ І АМУНІЦІЇ.

ПАРИЖ, 14. мая. — Сенатор Шарль Гумбер, заступник президента військової комісії у французькім сенаті, сказав на останнім засіданю отсї слова:

„Щоби побідити, ми мусимо мати більше гармат. Ми тяжко працюємо, але я сумніваю ся, чи ми достаточно працюємо. Ми ніколи не будемо мати конечної скількости гармат, літаків, машинових крісів, амуніції і инших воєнних матеріялів.

„Загальне положенє вимагає від нас надмірної і горячкової праці. Смерть на фронті має добрі жнива. Французька кров тече потоками на побоєвищи під Верденом. Німці засипують нас безнастанним градом страшних витворів свого смертоносного промислу.

„Від трох місяців неприятель без перестанку острілює наші становища. Про наслідки сего страшного бомбардованя говорить ся часто в урядових звітах нашого ґенерального штабу. Наші окопи знищені, зрівнані зі землею; годі було їх задержати у своїх руках.

„Наші жовніри дали доказ незвичайної відваги, як жадна армія в сьвіті.

„Але лише тяжкі гармати, котрі би дорівнювали неприятельським щодо числа і якости, могли би здержати або ослабити бомбардованє.

„Лише при помочи тяжких гармат можна зробити вилім в німецьких лініях і простелити дорогу для нашої піхоти. Ми потребуємо в десятеро більше гармат, щоби сю галузь війска поставити на рівні з нашою піхотою".

ХТО ПРИВІЗ МОСКАЛІВ ДО ФРАНЦІЇ І ЇХ ДОРОГА.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — **На кораблі „Філядельфія" прибув японський офіцир Йонеіро Іто. Він оповідає, що російські війска перевезено до Франції на японських кораблях, іменно з пристани Дальний (в Манджурії) через Суезкий канал. Натомісць заявив, що всї инші торговельні кораблї не йдуть вже більше через Суезкий канал, але мусять відбувати дорогу довкола Африки з огляду на близкість турецьких війск.**

Згідно з тим подають також і французькі телєґрами близші вісти про перевіз російських війск. Недавно тому появили ся у Франції фотоґрафії, які представляють сцени з подорожи російських війск до Франції. Російські війска, призначені до Франції, виїхали з Москви ще 2. лютого. По кількатижневій подрожи сибірською зелїзницею прибули вони до пристани Дальний (в Манджурії) і відси морем до Франції. Довший відпочинок мали російські жовніри на острові Цейлон. При переїзді через Суезкий канал анґлійський ґенерал відбув перегляд російської армії. Цїла дорога з Москви до Марселії тривала поверх два і пів місяця.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НІМЕЦЬКІ ТЯЖКІ ГАРМАТИ БОМБАРДУЮТЬ РОСІЙСЬКІ СТАНОВИЩА ЗДОВЖ РІКИ ДВИНИ.

ПЕТРОГРАД, 13. мая. — **З північного терену війни надійшли вісти, що тяжкі німецькі гармати розпочали здовж боєвої лінії, почавши від Риґи аж на полудне від Двинска, бомбардувати становища російських війск.**

У воєнних кругах уважають се за початок наступу Німців, щоби здобути Риґу.

АВСТРІЙЦІ НАСТУПАЮТЬ НА СТАНОВИЩА МОСКАЛІВ НАД СЕРЕДУЩОЮ СТРИПОЮ.

ПЕТРОГРАД, 14. мая. — З головної російської кватири доносять:

„Австрійські війска над середущою Стрипою перевели напад на наші становища. Наші війска відбили напад, причім взяли трох полонених".

В АЗІЇ:

200.000 ТУРЕЦЬКА АРМІЯ ПІД КОМАНДОЮ ҐЕН. МАКЕНЗЕНА НА КАВКАЗІ.

ПЕТРОГРАД, 13. мая. — **З головної кватири російської армії на Кавказі надійшли відомости, що сильна турецька армія спинила дальший похід російських війск на Царгород.**

Силу нової турецької армії, скріплену також війсками зпід Кут-ель-Амари, оцінюють на 200.000 людий. Армія є зложена з найлїпших турецьких полків і є добре зоружена. Крім сего отся армія одержала значну скількість німецької і австрійської артилєрії. Команда над цїлою армією спочиває в руках німецького ґенерала Макензена.

Російська армія заняла сильні становища на захід від Ерзерум.

МОСКАЛЇ НА КАВКАЗІ УСТУПАЮТЬ.

ЦАРГОРОД, 14. мая. — Турецький ґенеральний штаб доносить отсе:

На боєвій лінії на Кавказі російські війска на північний захід від Ерзерум перевели протинапад, щоби відзискати становища, утрачені в битві дня 11. мая. Протинапад Москалів ударемнено. Наша артилєрія поробила великі прогалини між утїкаючими Москалями. Страти Москалів дуже тяжкі. Поверх 100 Москалів взято в полон".

Боєва лінія на Кавказі тягнеть ся від Чорного моря (на захід від Трапезунта) до гір Копе (65 миль на північний захід від Ерзерум).

В АНҐЛІЇ:

ДОСИ ПОКАРАНО СМЕРТИЮ 16 ПРОВІДНИКІВ ІРЛЯНДСЬКОГО ПОВСТАНЯ.

ЛОНДОН, 12. мая. — **Нині рано розстріляно Джеймса Коноли і С. Мек Дермота. В сей спосіб число провідників ірляндського повстаня, засуджених на кару смерти через розстрілянє, зросло на 16.**

На кару смерти через розстрілянє зістали засуджені передівсїм 7 провідників повстаня, які підписали проклямацію независимої републики, оголошену в понеділок Великодних сьвят. Їх імена є отсї: Патрик Г. Пірс (провізоричний президент републики), Джеймс Коноли (головний командант ірляндської армії), Томас Кларк, Джан Дж. Тек-Дона, Джозеф Планкет, Сен Мек-Дермот і Імон Конт.

Крім повисше наведених зістали засуджені на кару смерти через розстрілянє отсих 9 провідників: Едвард Дели, М. О'Генраген, Віліям Пірс, Джан Мек Брайд, Корн Колберт, Дж. Гестон, Едмонд Кент, М. Мелон і Томас Кент.

Лондонські часописи висказують задоволенє, що всї головнїйші провідники ірляндських повстанців зістали покарані та висказують надію, що правдоподібно не заходить вже більше потреба видаваня дальших засудів смерти.

НЕЧУВАНЕ ЗВІРСТВО АНҐЛІЙСЬКИХ КАТІВ.

ЛОНДОН, 12. мая. — Переведенє засуду смерти на останних двох провідниках було припізнене з тої причини, що оба були тяжко ранені і лежали в шпиталю.

Іменно Джеймс Коноли відніс тяжку рану підчас битви в Дублині, поцілений в бік кількома відломками ґранату. З огляду на те, що він не міг удержати ся на ногах, відвезено його найперше до шпиталю, щоби прийшов трохи до сил. По двотижневім лїченю затягнено його на місце страченя.

Другим провідником, якого страчено разом з Джеймсом Коноли, був С. Мек-Дермот, котрий вже від 4-ох лїт був калїкою в наслїдок варварського обходженя і побитя анґлійською поліцією. Мек-Дермот був редактором часописи „Айріш Фрідом", котру то часопись з вибухом війни анґлійське правительство закрило. В 1912 р. принагідно приїзду анґлійського короля до Дублина жовніри і поліція мало що не убили його. Тоді пролежав він поверх 4 місяці в шпиталю, відки вийшов вже калїкою. Попередного лїта відсидів він кару 4-місячної вязниці за промову, виголошену в ґалїйській мові.

В НІМЕЧЧИНІ:

НІМЕЦЬКІ СТРАТИ ОЦІНЮЮТЬ НА 2,822.079 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 10. мая. — Після оцінки Анґлїйців німецькі страти в місяцю цьвітни числили 91.162 людий. З того числа припадає 19.850 на убитих, 1.921 на полонених, 6.217 на пропавших, 14.557 на тяжко ранених, 4.001 на ранених, 38.979 легко ранених і 5.637 ранених, які позістали дальше в службі.

Загальне число німецьких втрат в людях від початку війни до кінця цьвітня виносить 2,822,079 людий. З того припадає 664.552 на убитих і померших в наслїдок ран, 41.325 померших з причини ріжних недуг, 137.798 на полонених, 197.094 на пропавших, 385.515 на тяжко ранених, 254.627 ранених, 1,023.212 легко ранених і 117.956 ранених, які позістали дальше у військовій службі.

Повисше число втрат не обіймає страт Німців на мори і в кольоніях.

Повисше зіставленє походить від противної сторони, тому можна припускати, що подані страти не є низко оцінені. Після сего зіставленя загальні страти Німців представляють ся, як слїдує:

убитих	705.877
ранених	1,781.310
полонених і пропавших	334.892
Разом	2,822.079

Коли від повисшого числа відтягнути лише легко ранених і тих ранених, які позістали дальше в службі, то страти будуть виносити всего 1,780.911. В порівнаню з Росією страти Німеччини, навіть після анґлійського обчисленя, виносять всего одну трету часть страт Росії.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПОРІШИВ ПЕРЕВЕСТИ ВІДБУДОВАНЄ СХІДНИХ ПРУС, АЛЬЗАЦІЇ І ЛЬОТАРИНҐІЇ НА КОШТ ДЕРЖАВИ.

БЕРЛІН, 12. мая. — **В німецькім парляменті принято ухвалу, щоби відбудованє знищених війною околиць у Східних Прусах, Альзації і Льотаринґії переведено коштом цїлої держави. О скільки се буде можливе держава буде обовязана покрити всї шкоди, які потерпіли мешканці дотичних провінций.**

—o—

АМЕРИКАНСЬКІ НІМЦІ ЖЕРТВУВАЛИ 5 МІЛЇОНІВ МАРОК НА ВІДБУДОВАНЄ СХІДНИХ ПРУС.

БЕРЛІН, 12. мая. — **До Берліна прибув Ріхтер Ніперт, делєґат німецького запомогового комітету в Злучених Державах.**

Американські Німці зложили дотепер виключно на відбудованє сїл і містечок у Східних Прусах, знищених підчас наїзду російських війск, поверх 5 мілїонів марок.

—o—

АНҐЛІЯ ГОДИТЬ СЯ НА ДОВІЗ ЖИВНОСТИ ДЛЯ РОСІЙСЬКОЇ ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН, 12. мая. — **За посередництвом американського посла в Лондонї анґлійське правительство згодило ся дати дозвіл на довіз средств поживи для населеня в російській Польщі.**

Анґлійське правительство поставило притім отсї услівя:

1. Розділюванєм запомог буде займати ся спеціяльний комітет, зложений в більшій части з Американців, котрий є відповідальний за се, щоби запомоги були дійсно розділювані виключно поміж цивільне населенє російської Польщі.

2. Запомогова акція має бути розширена також і на Сербію, Чорногору і Альбанію.

3. Анґлійське правительство годить ся на те, щоби до перевозу живности уживати німецькі торговельні кораблї, які є інтерновані в пристанях невтральних держав.

Німецьке правительство зобовязало ся що місяця виплачувати 15 мілїонів марок на закупно средств поживи для мешканців російської Польщі. В сей спосіб буде доставлена скількість поживи, яка вистарчить на заспокоєнє 3 мілїонів людий.

Крім того Німеччина обовязала ся, що перевіз средств поживи на мори і на суші буде зовсім безплатний.

—o—

ДАНІЯ, ШВЕЦІЯ І НОРВЕҐІЯ ПРОТИ САМОВОЛЇ АНҐЛІЇ.

БЕРЛІН, 14. мая. — **Терпеливість невтральних держав, здаєть ся, дійшла вже до найвисших границь. Анґлія безпощадно рабує навіть почту, яка йде від невтральних держав до невтральних.**

З Копенгаґен доносять, що Данія, Швеція і Норвеґія порішили в тій справі вести спільну акцію і внести протест проти самоволї Анґлії.

Коли би протест не відніс пожаданого успіху, в такім разі дотичні держави будуть старати ся відплатити Анґлії і її союзникам в инший спосіб.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper

published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

ЯК ДОВГО ЩЕ?

В 57-ім числі „Свободи" є надрукований отсей запит: Як довго ще наші люди в Америці будуть називати себе перед Американцями „Полішами" та „Галішенами"?

Я до сего хочу ще додати: Як довго наші парохіяльні школи, особливо угро-руські, а на жаль декуди і галицькі, будуть наші діточки туманити, що вони є по народности „Греками"?

Перейдіть з цікавости цілу Пенсильванію і запитайте ся малих чи більших дітий, котрі ходять до парохіяльної школи, якої вони є народности. На свій запит дістанете сейчас відповідь: „Ай ем Ґрік". Покажіть такій дитині українську книжку, то вона буде плавно її читати і кожде слово розуміти, а запитайте ся тої дитини, якою мовою ся книжка написана, то дістанете відповідь, що ся книжка писана по грецьки.

Отже вина тут не тих малих діточок, що в добрій вірі мильно себе називають, але їх учителів, котрі самі не инакше кажуть себе титулувати, як „Ґрік-католик тічер".

Що з сего виходить компромітація для самої молодїжи, нехай послужить отсей приклад. Один дорослий парубок, який перейшов угро-руську парохіяльну школу в Америці, а який провадить погребничий бізнес і вробив собі знакомство між Американцями, був одного разу на зелїзничій стації, де якраз приїхали іміґранти, родовиті Греки. А що зелїзнича служба не могла з ними розмовити ся, тож попросили пана „ундертейкера", мнимого Грека, за товмача. Питають ся його наперед, чи він розуміє по грецьки. „Шюр, ай ем Ґрік ту!" — була відповідь. Та коли прийшло ся розмовити з Греками, наш мнимий „Ґрік" не поняв ані одного слова і відійшов зі встидом від „ґрінорів".

За вину родичів мусять поносити встид їх діти, або вирікати ся їх імени.

Через угро-руське мадяронство і через галицьке москвофільство не могла і доси усталити ся назва нашого народа в Америці і нині, хоч нас є богато, через ріжні назви ми тратимо силу великости і ніхто з нами числити ся не хоче.

Та ми не дивім ся на мадяронів; нехай вони будуть собі „Ґріками"; з них Україна хісна не буде мати; але памятаймо про себе та про наші діти, щоб ми все і всюди називали себе славним іменем: Українець, а перед Американцями: Юкраініен. Сю нашу народну назву треба вщіплювати і в наші діти. А коли сьвідомі одиниці будуть всюди називати себе Українцями, то в недалекій будуччині перейме сю назву цілий загал українського народу, і буде певність, що при „цензусі" в 1920 році цілий наш нарід в Америці запишеть ся яко **Юкраініенс.**

Василь Гришко.

ВЕЛИКА КИРИНЯ.

Від довшого часу товче ся в українських часописях в Галичині справа зміни календаря юліянського на григоріянський. Виринула ся справа на денний порядок завдяки розпорядженю станиславівського епископа Григорія Хомишина. Він одним почерком пера, без порозуміня з церковними властями, без огляду на се, чи нарід до сього підготований чи ні і, не дивлячи ся на се, як відносять ся до сеї справи українські політичні круги, — урядово завів календар нового стилю і зрівнав в той спосіб грецько-католицькі сьвята разом з римо-католицькими. Се розпорядженє відносить ся лише до епархії станиславівської, а не має значіня ні для львівської ні для перемиської.

Може в иншім часі ся справа не наробила би такого клопоту нашому народови, як тепер. В часах мира були би порозуміли ся всї три грецько-католицькі епископи в Галичині, були би вислухали ради українських політиків, були би розважили справу всесторонно, були би подумали над сим, як нарід віднесеть ся до зміни календаря і щойно тоді були би рішили ся на якийсь рішучий крок. При заводженю реформи все треба числити ся з тим, чи користи з неї в будучности будуть більші ніж теперішнє невдоволенє. Епископ Хомишин не числив ся з ніким і з нічим і поступив самовільно.

Яка шкода може вийти з такого зарядження для української справи взагалі?

1. З огляду на се, що до грецько-католицької релїґії належать в Галичині Українці, а до римо-католицької Поляки, то зрівнанє календаря може викликати погорду до Українців зі станиславівської епархії і їх инші галицькі Українці будуть мимоволї називати „Поляками", як се звичайно практикуєть ся в Галичині.

2. Греко-католики Українці в Станиславівщині будуть через те грубо ріжнити ся від инших Українців греко-католиків, які будуть придержувати ся старого календаря. Через те може повстати розбитє Українців на релїґійні і календарські ґрупи, а такого роз'єднання і уґруповання ще в нас не було.

3. Спільні наради Українців з цілої провінциї, які нераз відбувають ся підчас римо-католицьких сьвят, будуть тепер неможливі, бо богато людий не буде могло мати вільного часу на наради підчас своїх сьвят.

4. Цілковитий розлам між австрійськими і російськими Українцями. Російські православні Українці будуть дивити ся на тих „златинщених" Українців як на якусь окрему римо-католицьку породу.

5. Польські верховодячі круги використають сей новий „партійний" поділ Українців греко-католиків і будуть видвигати то одну то другу партію для своїх цїлий, а для ослаблення українського руху.

Впрочім з сього факту можна сподївати ся ріжних наслїдків на будуче. Але й тепер вже є один фатальний наслїдок: Австрійські Українці, обєднані разом, могли становити хоч яку таку силу для зовнішних противників, яких є повно. А тепер вони мусять витрачувати свої сили на внутрішну боротьбу чи на усуненє лиха. А се спиняє роботящість людий для загальної справи. І тому поступок епископа Хомишина є клясичний примір кирині. Таких примірів можна знайти більше — навіть на американській Україні. Така кириня незвичайно шкідлива для загальної справи. Її треба завчасу вбити, поки ще не стала загальною.

ВОЄННІ СПІВАНКИ.

(Лист до брата Юри в полі).

А послухай, милий брате, хочу говорити:
Сумна хвиля наступила, сумно в сьвіті жити.
Сумна хвиля наступила, сумна невесела,
Та сумують міста й гори, та сумують села.
А де гірші, каменїйші в сьвіті гори були,
Тепер тутки в наших горах канони загули.
Кров си людська проливає по цілій державі,
Всїм нам сумно, милий брате, що ти в чужій царі.
Умер у нас, брате, тато, ми є сиротина,
Бо вже нині в нашім домі не ціла родина.
А як я си нагадаю, що Тебе не бачу,
Хоч у ночі си пробуджу, нераз я заплачу.
У нас з ночі понад хату голуби летїли,
За все страшна дорожнеча, — дївки здешевіли.
Чому дївки здешевіли — ніхто не купує,
Дїдо старий, хлопець малий — ніхто не требує.
Кожда дївка вже готова з розуму си звести,
А є у нас в попа слуга — ніщо в торбі нести!
Куди він си повертає, дївки коло него,
І найстарші і найменьші завидє на него.
Завше девіть коло него, а десета з боку,
Як я на то подивлю си — сам кажу: нівроку!
Тепер лише тому добре, котрий киловатий,
Або горб як ведро має, або вольоватий.
Тепер ті три по дорозі вже самі не ходє,
Бо їх дївки й молодиці поза шию водє.
Уже й тим тром по дорозї не дали ходити,
Бо їх беруть на Ворохту дороги робити.
З дому кажуть таки гайда, голову клопочуть,
А з Ворохти на колію, куди сами хочуть.

Записано дня 30. X. 1915. р. від Петра Михащука у Жабю-Кривополи. Записав Богдан З.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ПОЛЇТИЧНІ НАРАДИ У ЛЬВОВІ.

На засіданю Народного Комітету дня 5. цьвітня с. р. предложив др. Кость Левицький предложенє Загальної Української Ради у Відни в справі зміни її дотеперішної орґанізації і поширеня її діяльности в сей спосіб, що з присутних у Львові членів Загальної Української Ради (др. Степан Баран, др. Володимир Бачинський, о. Тит Войнаровський, Микола Ганкевич, др. Сидір Голубович, др. Осип Назарук і Василь Панейко) творить ся у Львові на час аж до повороту звичайних відносин по війні сталу делеґацію Загальної Української Ради, на наради котрої у всїх важнійших справах мають бути прошені всї члени Загальної Української Ради, пробуваючі в даній хвилї в Галичині. Делеґація має мати свою власну канцелярію і ділить ся на поодинокі відділи (департаменти) під проводом одного з членів Загальної Української Ради, а саме: 1) полїтичний для проводу цілого нашого полїтичного житя в краю, 2) господарський, 3) культурний, 4) шкільний, 5) санітарний і 6) для занятих країв. Провід делеґації спочивав би в руках президії, зложеної з відпоручників трох українських партій: національно-демократичної, радикальної і соціяльно-демократичної. Своїми поодинокими відділами і орґанізаціями по всїх повітах в краю делеґація обняла би цїле наше публичне житє в Галичині і надавала би йому напрям так, що в сей спосіб перестали би в дійсности істнувати всї дотеперішні українські полїтичні орґанізації в краю.

Над сим предложенєм розвинула ся дуже жива нарада і остаточно принято внесенє д-ра Степана Барана, котрим Народний Комітет остаточне порішенє справи утвореня делеґації Загальної Української Ради у Львові відложив аж до хвилї, коли до Львова вернуть начальні краєві державні власти, передівсїм намісництво.

Дня 6. цьвітня с. р. відбуло ся друге засіданє Народного Комітету, на котре запрошено виднійших членів нашої львівської громади і наших послів пробуваючих у Львові та відпоручників радикального і соціяльно-демократичного сторонництва. На сїм засіданю др. Кость Левицький здав звіт про справу введеня нового календаря в станиславівській епархії. Бесїдник ствердив на основі своїх нарад в сїй справі з президентом міністрів ґрафом Штірком, з міністром просьвіти д-ром Гуссареком, з начальним командантом австро-угорської армії архикнязем Фридрихом та з поодинокими референтами в начальній команді армії, що ні ґраф Штірк, ні начальна команда армії нічого не знали про введенє григоріянського календаря епископом Хомишином і що вони всї з огляду на державні інтереси уважають введенє календарської зміни в станиславівській епархії за не на часї. Ту саму думку висказали віденський кардинал др. Піфль і угорський примас кардинал др. Чернох, котрий при нагоді недавної наради в Будапешті з нашими полїтичними провідниками в розмові з д-ром Костем Левицьким виразно підчеркнув, що з нагоди введеня григоріянського календаря в 1910 р. в гр.-католицькій парохії в Будапешті Рим тільки по довгих заходах, коли кождий вірний сеї парохії підписав особисту заяву зі згодою на зміну календаря, згодив ся на календарську зміну в Будапешті, застерігаючи собі виразно право до остаточного рішеня в тій справі. Тепер є вже ясною річию, що епископ Хомишин в порозуміню лиш з деякими чинниками завів зміну календаря, не маючи на се доси потвердженя з Риму, бо задля воєнного стану такого потвердженя не міг одержати. Кождий знає, в яких цїлях завів епископ Хомишин згадану зміну.

Вкінци др. Кость Левицький здав точний звіт зі свого послїдного побуту в начальній команді армії і зі справ, які він і посол Микола Василько порушили підчас наради з архикнязем Фридрихом, з шефом ґенерального штабу Конрадом Гецендорфом і з поодинокими референтами в начальній команді армії. Начальний вожд австро-угорської оружної сили архикнязь Фридрих як і поодинокі його співробітники в начальній команді виказали велике обізнанє з українською справою та відносять ся до неї дуже прихильно і з незвичайним зрозуміненм, так що є всяка надія, що теперішна війна принесе нам здійсненє наших головних національно-полїтичних домагань.

Звіт принято до одобряючої відомости.

На засіданю порушено кілька біжучих справ, між иншими справу уживаня української мови і українського письма в зносинах з військовими і цивільними властями. В сїй справі внесла президія Української Парляментарної Репрезентації до ц. і к. міністерства війни відповідне представленє, на що одержала з сего міністерства відповідь письмом з 22. лютого 1916 до ч. 2642, в котрім міністерство війни підчеркує, що воно ніколи не видало заказу уживаня українського письма і що наше письмо має ті самі права що і латинка, та що жовніри без перешкоди можуть писати нашою мовою і нашим письмом, а хто з Поляків посьмів би нарушувати наші язикові права, того потягне ся до строгої відвічальности.

КІЛЬКО ЗАРОБЛЯЄ ЧОЛОВІК?

Кілько варт твоя праця? Які гроші дістає чоловік за свою услугу?

Кождому платять: від бюрового послугача аж до президента банку. Одначе платня зовсїм не представляє вартости якоїсь услуги. Ніхто не зробив для людства більше ніж Гомер, Сократ або Кант. А преці вони ледви мали з чого жити.

Тепер є ріжні артисти, винахідники, люди, що думають над високими ідеями для поправи людства, а їх платня вистарчає їм ледви на житє і на одіж.

Звісний Чарлї Чаплін дістає 670 тисяч долярів платні на один рік; він дістає найбільшу платню, яку хтонебудь мав дотепер і то за те, що удає дурного. І він варт тільки для тих, що його потребують. А може він варт і два рази стільки для них, бо люди посьвячують богато часу, щоби подивити ся на него, як він плює жінкам в лице.

Тяжко є оцінити на гроші услугу такої співачки, як Джеральдіна Фарар. Її платня є не лише величезна, але кождий її рух приносить гроші. Фабрикант перфуми платить 25 тисяч долярів за уживанє її імени.

Звісний борбник Джес Вілярд дістає 100 тисяч долярів. Чи він варт два рази більше ніж президент Америки? А кілько разів платять за самі титули?...

З того мож заключати, що гроші не є головним стремлїнєм чоловіка. Найлїпші дїла і подвиги на сьвіті не є виконувані за гроші. Є професори університетів, є мужі науки, є матери з посьвятою для дітий, є полїтики, котрі дають правдиві услуги для свого народа і за се дістають платню, котра не стоїть в ніякім відношеню до їх заслуг.

Робленє мастку — се звичайно ставка на льотерію. Ледви декому вдасть заробити добрі гроші. Зробити ся славним на стільки, щоби витягнути сто тисяч долярів на рік, є подібне до гри в карти або до відкритя копальні золота в Неваді. Великі грошеві зиски припадають людям щасливим, а не солідним, справедливим і роботящим. Правила дійсного поводженя є прості і ясні, старі, як фільософія, випробувані людскостию. Навіть ограничений чоловік може се зрозуміти.

Правдива ціна істнованя йде звичайно дальше таксамо, як ішла колись; на звичайне житє заробляють люди совісною працею, відповідно до відносин; звичайно бувають люди солідні, піддають ся вказівкам і жиють приємними мріями. Гроші належать до щастя, але щастє не залежить від гроший; воно залежить від вдоволеня.

З УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

(Виривок із записника Укр. Січового Стрільця).

З мармарошського комітату.

1914. 7. XI. Я нині вдруге на густинськім замку. Два гірські щовби тулять ся самітно до себе як дві сироти в долині ріки Тиси. Збоча їх порослі молодим лїсом тай вічно зеленим барвінком. Північна гора висша, а її збоча сходоваті і становлять могутний фундамент ґранїтного гнїзда-замку з часів Ракоція. Тепер на тих терасах-сходах три цвинтарі трох віроісповідних громад зі старими нагробниками. На самім долї розлогі пасовиска, що тягнуть ся під містом на захід до ріки Надь-Оґ, яка срібним пасом пливе серединою міста та впадає зараз таки за ним до широко розлитої Тиси. Наоколо синїють гори, видніє шлях до моеї вітчини, а далї біла смуга гостинця до Сиготу. Колись з башти замку гляділи вартові на ті шляхи. Шукали ворога. Нині грубезні стіни замку в руїнах. Дикий виноград покрив їх густою сїтю і навіть позаслонював отвори вікон, що виглядають як очні ямини сліпця. Оборонний мур лишив ся майже в цілости. Ось лукова брама з двома підмурованями. На них стояв зводжений міст. За брамою височезна стіна з двома поверхами сутерин з малими закратованими вікнами. Хто терпів за тими кратами в підземелю і защо — стіни не кажуть. Сторчать потріскані башти без верхів, що замикають замкове подвірє. Дальше взносять ся лише стіни замчища. Не знаю, відки привожено отсі камінні брили, одначе певно, що працювали тут тисячі рабів з околиці. Так, се були наші мармарошські Гуцули. Гаснули під тими скелями, щоби збудувати „заборолo проти поневоленя". Який глум! — Барвінок росте на їх кістках...

10. XI. Іза. Хто не знає славного мармарошського процесу? Підсудні рекрутували ся з Іза.

„Темні, загукані мужики" — мали се бути після донесень часописий. Може темні, одначе не так, як ми думали.

Велике богате село лежить по обох боках гостинця, що провадить через Волове (Екермезе) до Галичини. Статні, веселі, усі майже з темними очима, інтеліґентні виразом лиця мущини, вірні брати наших Ґуцулів. Се не отяжілі, понурі мужики мукачівського округа. З білого сукна їх одіж, обрамована чорною стяжкою; сердак, шитий барвними шнурками і висаджений бляшками черес, надають його поставі сьвяточности. Жінки з гарними й ніжними чертами лиця, також в сніжнобілім убраню, так мило усьміхають ся, що часто вірить ся, що се перебрані панночки.

Говорю з ними. Повздержливі, недовіряють мені. Колиж довідують ся, що я такий же як вони, обступають мене, хвалять мою бесіду, хотілиб самі навчити ся так говорити. Жалують ся, що не можуть учити ся по „свому" в школі. Одначе читати по „нашому" уміють. Учать ся одні від других на молитвенниках.

Розповідаю їм про Галичину. Якби вони хотїли там бути і читати наші „новинки" (часописи)! Оповідали мені угорські жандарми, що з села фірами вивозили підчас процесу російські книжки та часописи. Читали їх, бо думали, що се по нашому. За інтеліґентні, щоби не відчували потреби духової поживи. Се пхнуло їх до русофільства і православя.

20. XI. Нині упав тут перший сніг і нині вперше забілїла угорська земля серед сеї війни. Чи у моїй вітчині покрив сніг сьвіжу, горячу кров моїх земляків? Певно...

Вчера рано був морозний, погідний день. Вийшов я на місто. Так люблю оглядати мармарошських Ґуцулів. Такий красний нарід, а може пропасти для нас. Великий жаль такої гарної породи. В місті повно дївчат і молодиць. Ходять парами й одинцем, бездільно, здаєть ся. Кокетливо кидають очима на проходячих мущин, ідуть в конець головної улиці і навертають. Біленьке їх убранє та яскраві хустки відбивають від цілої товпи. Видно, тут такий звичай проходжувати ся по улицях міста.

Приступаю до двох моторних молодиць. Вони здалека, з околиць, де тепер „Муска" (Москалї). Повтікали і живуть у місті. Одної чоловік є „злїсним" (гаєвим), другої „путником" (сторожем гостинця). Обох мужі на війні. Дітий у них нема і їм дуже добре в місті живеть ся. Між собою вони говорять — по мадярськи...

Г. Стецюк.

ЛИСТ З ПОЛЯ.

(Є се відпис листу українського офіцира з армії до одної пані, котра уділила його Ред. „Гр. Голосу" до напечатаня).

Передові позиції, 7. II. 1916.

Вповажана Пані!

Я незмірно вдячний Вам, що згадали мене в сирій, тьмавій норі стрілецьких ровів і удостоїли привіту з затишного краю, де не стелять ся густими покосами трупи, „де край веселий і мир хрещений", де кровожадні ґранати не розривають галицької землиці.

Що дня бренять тут у леті гарматні стрільна і з пекольним траскотом розривають ся оподаль окопів. Лупотять карабінові вистріли передних стеж і сторожий, а бистролетні оловяні плитки прошибають раз у раз воздух покрай ух і пищать мов сполохані птиці у незупиннім, борзім лету. Завдно чути оловяні пластинки, а чоловік не тямить про те, що вони можуть у пролеті стрінути ся з його тілом і завдати смертну рану. Безсилє людської думки і сьвідомости — знати се і не жахати ся! Часом хиба, як надто близко зажибонить куля край голови, мимохіть відклониш від неї голову та здивуєш ся трохи. Се щоденна тут поява, звик кождий до неї мов до логази в менажі кождїського дня і цикорії з водою, званої чорною кавою.

Що ночи з чотирма Боснійцями виходжу на патролю перед дротяні перешкоди. Дзенькотять сумовито кульки московські — тужна й одностайна мельодія-пісня, мов цьвіркотінє сверщків у тихі лїтні вечері. Бавхне стріл з московського боку і ось чуєш, як сичить біля тебе смутна оловяна стріла. Один, другий і з короткими перестанками бренькотять надоїдливо як оси одна поруч другої. І знов стріл, але вже з нашого боку — дугою звила ся сьвітляна ракета. І розступила ся ніч і ярке сяєво обснувало на хвилю виднокруг. Завиднїли яскраво московські дротяні плоти і смуги насипів московських окопів, а на право від ярка, на виступі берега, указали ся при щезаючім сьвітлї ракети шанці передної російської сторожі.

На середині мертвого простору між боєвими лініями визирнув і враз сховав ся у пітьмі ночі набресклий від довгого лежаня тулов мертвого коня, вбитого тут ще перед трома місяцями. Се боєвище — велика косовиця цариці, котрій на імя смерть — однокільометровий довгий пояс — ніхто не сьміє його переступити, хиба деколи в ночи якась очайдушна стежа відважить ся перейти обережно межу смерти.

Найбільше доскулює нам тут російський привязний бальон, бо мусимо до вечера бути голодні. Кухні не сьміють показати ся на очи летунам з московського бальона, бо засипали би їх сотками шрапнелїв московські батерії.

„Digo se ruski vrag, sunce mu jarko!" кленуть Боснійці, а стежі, хоч знають, що віддаль за велика, стріляють, щоб хоч трохи виляти лють до московського воздушного боввана. Вилискуєть ся до сонця ґондоля воздушного вигнучастого змия і безжурно колишеть ся у блакитнім просторі. А змиєві очи вппялені заєдно у нас, стежать — пасуть нас; не вільно нам вихилити носа із наших нор, рубати дрова на верху окопів, ні чистити стрілецькі рови.

А ще що нового! Наші сусіди з московського боку мої старі знакомі: 11. російський армейський корпус, якого команда три місяці, март, цьвітень і май, стояла в Перегінську. Цікаво буде зустріти ся з тими знакомими при якім штурмі на весну. Шкода лише, що вони трохи більше проти правого нашого крила, але з фінляндськими стрільцями, а відай із 8-мим їх полком напевно доведеть ся почоломкати ся. Дістанеть ся істинно русскій сволочи по її заслугам за правдиво татарські наїзди і плїндрованя. Проти нас стоять найдобірнійші московські полки: козацькі, піхотні, фінляндські, „стрілкові". Але й поруч нас на щастє і найудатнійші німецькі полки і наш боснійський із „Sturmregimenter".

Як що Ваша ласка, буду Вас просити час від часу о пару слів.

ВСТУПАЙМО В СІЧОВЕ СТРІЛЕЦТВО!

В Січове Стрілецтво
Вступаймо всі враз!
Вітчина нас кличе,
Настав слушний час.
Спішім заповняти
Прорідлі ряди,
Здобувати слави,
Волі й свободи.

З завзятєм у серци,
З відвагов в очах,
З крісом через плече
З піснев на устах —
За нашії права
Не жаль вмирати,
За свободу й волю
Житє віддати.

Іти нам не кажуть,
Самі ми ідем,
Бо всі ми громадно —
Всі пімсти жаждем:
За рідного краю
Сьвяту руїну,
За знищену нашу
Любу країну.

За сором сестер всіх,
Зневагу мамів,
За смерть неповинну
Всіх наших братів,
За здобутки наші
У поті чола,
За сьвятощі наші,
За наші права.

Хоч многі з нас впадуть
І многі помруть,
Многі-ж невстрашимо,
Сьміло в бій підуть.
На своєю кровю
Зрощеній землици
Борці виростають
Мов в поли травиця.

Не будем вже зватись
Від тепер рабами;
Руков мозолистов
Пірвемо кайдани.
Скинемо із себе
Лютий царський гнет,
Двигнесь Україна
І пійде вперед!

Анастазія Рибак.

Філядельфія, 26. цьвітня 1916.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Завізвали до страйку 30.000 робітників.

Шікаґо, 13. мая. — Близко 30 тисяч юнійних робітників, які працюють при виробі убрань, дістали нині завізванє прилучити ся до 5.000 кравців, які вже від кількох днів страйкують. Фабриканти убрань дістали тимчасовий дозвіл, на підставі якого мають право розганяти „пікети" (вартівників) страйкерів у тих фабриках, що находять ся на страйковім терені.

Страйкують з причини недостачі сьвіжого воздуха.

Лорел, Місс., 13. мая. — З тутешної ткальні вийшло на страйк около 250 робітників, які домагають ся від властителя фабрики більшої скількости сьвіжого воздуха. Страйкери кажуть, що в фабричнім будинку всі вікна позабивані цьвяхами, а воздух дістасть ся до ткальні лише 8-цалевими отворами.

Із страйкового терену в Ню Йорку.

Шестий з ряду фабрикант убрань в Ню Йорку (член товариства фабрикантів одежі) згодив ся на жаданє страйкуючих кравців. Предсідатель кравецької юнії, Шлесінґер, конферував в неділю у Вашінґтоні з президентом „Американської Федерації Праці", Самуїлом Гомперсом.

Памяти упавшим товаришам.

Нюарк, Н. Дж., 14. мая. — Минулого року убито в сїм місті підчас страйку двох кушнірів. Товариші убитих розпочали збирати між собою добровільні складки і призбирали $450. За ті гроші справили гарний нагробник і уставили його в память погибшим на місцевім цвинтари. Нині відбуло ся відслоненє сього памятника. Три тисячі мущин і женщин взяло участь в поході на кладовище, а инших пять тисяч людий ждало на цвинтари. З сеї нагоди виголошено кілька промов, в яких між иншим накликувано зібраних до „препереднес" на поли промислу і політики, а не на поли бою в жовнірських окопах.

Велика парада в Ню Йорку.

Минулої суботи відбула ся в метрополії Злучених Держав велика парада — „препереднес перейд" (парада готовости, себто приготованя на случай війни). До сеї паради готовив ся Ню Йорк вже від двох тижнів. Всі про сю параду говорили й писали, а найбільше розпинали ся за нею ті, котрі на кождій війні роблять золоті інтереси... Всі робітники й робітниці, які мають своїми „босами"... „власть іміющих", мусїли хоч-нехоч станути в ряди парадуючих. Супроти того ніхто розумний не подивуєть ся, що до маршу стануло около 150.000 людий. Парада була „урядова"; всі нюйорські власти брали в ній участь. Великі панове сиділи на приготовлених заздалегідь „сїдалищах" і пасли свої очи машируючим людом. По боках пятої евені (се „панська" улиця в Ню Йорку), куди маширували непроглядні ряди місцевого населеня, товпили ся сотки тисяч цікавих видців, між якими були і такі, котрі плакали на саму гадку війни: що та війна готова змести з лиця землї таку скількість молодих і здорових робітників. Звісна річ, що великі панове на війну не йдуть, або стоять від жовнірських окопів далеко — аж десь за десятою горою. Відомо також цілому сьвітови, що на гарматне мясо надають ся найлїпше звичайні худопахолки — прості робітники...

Маршовий похід був довгий на 20 миль, а заки він перейшов призначеною улицею, минуло повних 12 годин часу. В поході брало участь 20.000 жінок і 200 музичних банд. Такого великого і величного походу ще ніколи в Ню Йорку не було. Свою цїль він безперечно осягнув, бо всі ті, котрі аґітують проти „препереднес" (включаючи між них і бувшого міністра заграничних справ Браєна), опинили ся в зникаючій меньшости.

Експльозія на корабли.

Один робітник, працюючий на корабли „Стефан" в Бруклині, зайшов із запаленою сьвічкою поміж бочки з оливою і инші легко запальні матеріяли, які находили ся на дні корабля. З якоїсь причини наступила там зараз експльозія, а відтак вибух огонь. Один робітник згинув, а трох сильно поранило. Шкода виносить $2.000. З уваги, що корабель „Стефан" мав відїхати до Бразилії, ніхто про причину сього лиха не підозріває... Німців.

Кара за продаванє в неділю.

В Брукліні жиє старий жид Барнет Розенблюм; він має жінку і пятеро дрібних дітий і удержує їх зі своєї малої ґросерні. Тому навіть неділю використовує на заробок. Але є товариство дрібних ґросерників, яке остро виступає проти таких недозволених зарібків. Воно висилає інспекторів по місті, котрі наглядають, чи всі склепи позамикані. Минулої неділї зловили сї інспектори 38 виновників, котрі не слухали заказу. Їх затягнено перед суд. Трийцять сїмох засуджено по 5 долярів. Останний прийшов на чергу Барнет. Прокуратор заявив, що Барнет вже другий раз провинив ся. На се відповів старий Жид, що він мусить живити свої дрібні діти. Але се не помогло; його засуджено на подвійну кару, десять долярів, а кромі сього на пять днів арешту. Його діти, присутні на салї, почали голосно плакати. „Йдіть до дому, скажіть мамі, щоби вам приготовила хліба на 5 днів" — сказав старий Жид — і пійшов сповнити обовязок справедливости, а діти з плачем побігли до мами за хлїбом.

Самовбийство з туги за морем.

В Брукліні жив 74-лїтний корабельний капітан Джеймс Люіс. Він ще хлопцем вступив до корабельної служби і виріс на мори. Через нещасливий випадок мусїв покинути своє занятє і жив на суші. Щодня відвідували його знакомі, але він втїкав і йшов на берег моря. Тужливим оком дивив ся в безконечну синяву. Йому пригадували ся всі події його житя, звязані з його морськими подорожами. Збудив ся в нїм жаль за чудовими морськими филями. Він попадав чимраз більше в задуму. Перед кількома днями убрав ся в сьвяточний одяг і пійшов до Форт Ґрін парку та споглядав на море. Опісля виймив револьвер і стрілив собі в голову. Полісмен прибіг і застав його в аґонії. Амбулянс завіз старенького капітана до шпиталю, де він скінчив житє.

Консуль помагає поліції.

В містї Клівленд, О., викрито таку змову: Робітник Іван Сьвєж звернув ся до австрійсько-угорського консуля Людвіґа з пропозицією, що він висадить у воздух фабрику амуніції в Йонґставн, О., коли йому консуль заплатить за се 25 тисяч долярів. Коли консуль одержав лист від Сьвєжа, запросив його на конференцію на 10. мая, а рівночасно повідомив поліційного аґента Де Вуді. Вони всі три відбули нараду, уложили плян висадженя фабрики амуніції в дрібничках, а коли Сьвєж згодив ся поїхати до Йонґставн, то до помочи взяв собі Де Вудія, думаючи, що се приятель консуля. Коли Сьвєж підложив вже був двайцять пять фунтів динаміту коло ворїт фабрики амуніції Вільгельма Тода, тоді Де Вуді арештував Сьвєжа і завіз на поліційну стацію. Тепер сидить він у вязници і жде нагороди.

Горять ліси в Коннектікут.

На схід від Плейнфілд, Конн., горять ліси на 3-милевім фронті. Инший огонь, в Кантербури і Лїсбоні, заподіяв лїсам велику шкоду. На схід від Кілінґли згоріло 1.200 акрів ліса, а крім того лютить ся огонь в лїсах коло Вореґан і Шюґер Брук.

Смерть визначного жидівського письменника.

В Бронке (одна з 5 громад Великого Ню Йорку) помер дня 13. с. м. Соломон Рабінович, якого називали „Жидівський Марк Твен". Померший писав поезії, драматичні твори і оповіданя, підписуючи їх прибраним іменем „Шолом Алейхем". Був також добрим знавцем ріжних політичних справ в Европі і на сю тему виголошував богато знаменитих відчитів. Коли вибухла европейська війна, він був тоді в однім лїчничім заведеню недалеко Берлїна. Там його арештовано і відставлено під вартою до Берлїна. По увільненю прибув до Ню Йорку, де тамошні Жиди устроїли були в його честь великий мітінґ в Купер Юніон. Помер у своїм власнім домі в 57. році житя. Рабінович був родом з Переяслава (на російській Україні) і знав добре гаразди Українців під кормигою царя. Деякі його твори перекладено на українську мову.

Праця американського Червоного Хреста.

Предтавник центрального комітету Червоного Хреста ґен. Артур Моррей оголосив звіт з діяльности сього комітету на користь воюючих европейських країв. Працю розпочав комітет 7. вересня 1915 р. Від сього часу вислав комітет до Европи медикаментів, бандажів і инших річий вартости 790 тисяч долярів для союзників і 248 тисяч долярів для центральних держав.

Союзники дістали	пакетів	вартости
Франція	7.826	$192.405
Анґлія	2,456	117.659
Сербія	13.902	214.155
Росія	2.314	110.735
Бельґія	1.507	67.336
Бельґія (через Голяндію)	507	41.764
Італія	403	26.501
Чорногора	372	19.510
Центральні державп дістали	пакетів	вартости
Німеччина	2.512	$122.029
Австрія	1.891	95.336
Болгарія	51	3.391
Туреччина	309	14.489
Полонені	609	13.274

Кромі сього комітет має ще в запасї матеріялів на 41 тисяч долярів для союзників і на 22.444 долярів для центральних держав.

Італійська завзятість.

В Ню Йорку проживає Італієць Конті. Перед двома роками він оженив ся, а зараз по шлюбі зайшов до нього в гостї „краян", який назвав себе Сальваторе Олівієрі, і представив ся йому яко спадкоємець великого майна в Італії. Аби те майно обняти в посїданє, треба було переїхати через океан, а в Олівієра... ані зломаного шелюга при души. Зате він мав при собі ріжні фамілійні дорогоцінности, яких він не віддав би був за ніякі скарби сьвіта. Новоженець Конті був у такім розположеню духа, що всїх на сьвіті „макаронів" готов був пригорнути до своїх широких грудий. Убогий в Америці, але богатий в старім краю Олівієрі попросив Конта о відповідну позичку на купно корабельної карти і на инші подорожні видатки. Конті дуже радо згодив ся стати в пригоді свому богатому землякови, котрий обіцяв зараз по приїздї до Італії звернути йому не тільки випозичену квоту, але і грубу від неї провізію „за вигоду". Щобиж учинний віритель був щодо звороту позички забезпечений, Олівієрі дав йому в застав свої фамілійні дорогоцінности, завинені обережно в хусточку. Конті радів як мала дитина і вручив Олівієрови потрібні гроші. Оба краяни вийшли з хати і удали ся по купно шифкарти для Олівієра. Та Олівієрі мав ще пильну орудку до одного зі своїх численних приятелїв і скочив до поблизкого склепу, аби до нього зателєфонувати. Конті ждав на улици кільканайцять мінут, а нарешті зайшов і собі до склепу — пошукати за богатим краяном. Але „краяна" в склепі не було; він вийшов на улицю другими дверми. Аж тепер пізнав легковірний Італієць, що впав жертвою обманства. Він побіг швидко домів, заглянув у лишену „краяном" хустинку і знайшов у ній... кілька старих шматок і кусники ґазетного паперу. Коли оглянув ся по хатї, спостеріг, що Олівієрі взяв собі на памятку два золоті годинники, вартости $160. Тоюсамою дорогою пійшла також позичка Конта в кводї $412.

Від того часу Конті не мав спокою ні в день ні в ночи. Заходив часто до поліції з жалобою, лазив по всїх публичних парках і огородах, нипав по ріжних кнайпах і закутинах — всюди шукав за своїм богатим краяном, аби відібрати від нього свої гроші. Нарешті його дволїтні труди увінчали ся пожаданим успіхом. Перед кількома днями на розї двох нюйорських улиць він побачив Олівієра і велїв його арештувати. Своїх гроший він вже від нього не видобуде, але зате має солодку пімсту, бо запакує „краяна" на кілька років до кримїналу.

Щедрість міліонера.

Звісний „нафтовий король", міліонер Джан Д. Ракефелер був оноді в містї Перт Амбой, Н. Дж. Ожидаючи на феру, яка мала його перевезти на другий бік морського проливу, задержав ся в автомобілю перед брамою будинку, де причалює фера. Семилїтна дївчинка, Рузя Ладяк, вийшла сьміло на ступінь автомобілю і приглядала ся цікаво тим „панам", які у нїм сиділи. Резолютність малої Рузї подобала американському маґнатови і він погладив її по головці та запитав ся, чи вона має дома „щадничий банк". Не чекаючи на відповідь, сягнув рукою до кишенї і дав Рузї — шість центів.

Маленька, але важненька.

В місцевости Омаґа, Небраска, є одна жінка, Марія Вулсей, яку її власний муж називає „найвизначнїйшою з усїх материй на сьвіті". Марія вийшла замуж в 14 році житя, одруживши ся з 27-лїтним вдівцем, котрий мав 7 дїтий по своїй першій жінцї. Тепер Марія Вулсей має 22 роки, є висока на 5 стіп, важить 120 фунтів і вже привела на сьвіт 7 дїтий, з котрих 1 померло наслїдком нещасливого випадку, а 6 жиє в як найлїпшім здоровлю. „Благословенна мати" дуже любить всі 13 дїтий, не робить між ними ніякої ріжниці, доглядає їх мов ока в голові і гордить ся своєю численною родиною. Попри тім всїм є зовсім щаслива і тішить ся, що ніякий лїкар не знає дороги до її дому.

Упривілейований осел.

В Кентоки розбирав апеляційний суд справу осла, котрий копнув робітника. Справа представляєть ся так. Робітник бив осла за його лїнивство, а осел копнув його копитом. На нещастє робітник був ніґром. Мимо сього він відважив ся зажадати від компанії, якої власностию був осел, відшкодованя за ушкодженє. Суд став по стороні осла і сказав ніґрови, що осел був в праві, бо його бити не можна. Після гадки білих людий в Кентоки, ніґер і осел — то два братя. Вони живуть разом, їх доля спільна і спільна праця і оба працюють за одну наґороду, а то за харч. Лише, що осел їсть сїно, а ніґер їсть хліб.

НОВИНКИ.

КІЛЬКО ЗАОЩАДИЛИ АВСТРІЙСЬКІ ЖОВНІРИ?

Протягом 1915 року вислала армія в поли почтою до своїх знакомих і родин більше ніж 250 міліонів корон. Більшість тих гроший походить від так званого маншафту, себто від простих жовнірів і підофіцирів.

63 МІЛЇОНІВ КОРОН ЗА ЧЕРЕВИКИ ДЛЯ ВІЙСКА.

В протягу першого року війни достава для австро-угорського війска виносила: 2,191.600 пар обуви за цїну 63 міліонів корон.

ПОЛЬСЬКА РУХЛИВІСТЬ.

555 воєнних бібліотек основало до кінця 1915 р. польське „Товажиство Школи Людовей", до котрих дало понад 30 тисяч книжок, а в сїчни і лютім сего року основало нових 120 бібліотек з 8.000 книжок, з того 61 бібліотек на відібраних від Росії землях, 43 для польських леґіоністів, 11 для польських полонених, 99 для дітий (в тім 26 діточих бібліотек на забраних землях), 12 для учителів (в тім 2 на забраних землях) і т. д. — Українські просьвітні орґанізації — з виїмком „Союза визволеня України" — не зробили майже нічого на тім поли; зате в їх просьвітних виданях можна зустріти напади на українські політичні партії. („Гр. Голос").

ПОЛЬСЬКА ВТРАТА.

В Кракові помер недавно славний польський маляр Тадей Айдукевич. Він був славний портретист, і за свої праці дістав був високі відзначеня на ріжних европейських дворах. З початку війни, хоч мав 65 лїт, вступив до польських леґіонів, а вичерпаний воєнними трудами, помер з початком марта с. р. Похорон відбув ся в Кракові дня 11. марта.

КІЛЬКО ПЛАТЯТЬ ПОДАТКІВ ЗЕМЛЇ, ЗАНЯТІ НІМЦЯМИ ВІД РОСІЇ?

Росія стратила не лише землю у війні, але і величезні доходи з тих земель. Дохід з податків із забраних Німеччиною і Австрією земель виносив в 1911 році:

З Польщі	228.4	міліонів	рублів;
з Курляндії	21.9	„	„;
з Вильни (ґубер.)	15.1	„	„;
з Ґродна „	17.1	„	„;
з Ковна „	9.9	„	„.
Разом	292.4	міліонів	рублів.

Колиб до того додати податки із занятої части Волині, то загальна сума вийде значно більша. В 1911 році виносив дохід з податку в цілій европейській Росії 1.829 міліонів, тому тепер відпадає Росії пята часть доходів.

ЗАТОПЛЕНІ ВІЙНОЮ КОРАБЛЇ.

Підчас теперішної війни в Европі затоплено до кінця місяця цьвітня с. р. 990 кораблїв з містотою 1,873.303 тон. Найбільше стратила Анґлія, опісля Німеччина, Франція, Голяндія і инші держави. В американських пристанях находить ся тепер 60 німецьких кораблів.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В РОСІЙСЬКІЙ ДУМІ.

При закінченю наради над буджетом ухвалила дума слїдуючу резолюцію, предложену поступовцями, причім соціялісти і трудовики як також чорносотенці (розуміє ть ся, останні з цілком инших причин ніж перші), здержали ся від голосованя: „Війну треба вести аж до побіди, одначе згори слїд ствердити, що не побідить Росія, як не змінить радикально політики насильства, самоволї, недбальства і марнотравства та гордости. Доси правительства Росії постійно шкодили народови". — Депутат Коновалов (пост.) заявив, що Росію по війні жде революція, бо жовніри, котрі бачили в Німеччині, як гарно там живуть люди, не стерплять дальше російського кнута й чиновницького злодійства. — Деп. Скобелєв (соц.) говорив: „Війна коштує 2 тисячі рублїв на секунду, а в однім році 6 разів тілько, що виносить цілорічний дохід усего народу разом з богачами!. Ми всі вже побиті і ніяка побіда російського війска не поможе. Тільки спекулянти зробили майно на міліонах трупів російських жовнірів. Америка і Япан знищать Росію до решти своєю торговлею. Бесїдник закидає урядови, що видав 5 міліонів рублів на підкупленє послів і то в часї, коли народ гине з голоду і ще до того на той голодний народ накладає ть ся 863 міліонів рублїв нових посередних податків"! — („Рєч").

ДОРОЖНЯ В РОСІЇ.

Редактор „Нового Времени" Меньшіков пише, що в Росії підскочили ціни: пшениці о 72 %, жита о 79 %, масла о 95 %, соли о 143 %, цукру о 56 %, а стан худоби зменшив ся о четвертину. Він накликує до зменьшеня порцій для війска і заведеня постів.

—o—

ФРАНЦІЯ НА УСЛУГАХ РОСІЇ.

Французька цензура заборонила французьким часописям поміщувати статі в справі незавнсимої польської держави без попередного позволеня російського посла в Парижи.

—o—

ПІДЧАС ВІЙНИ І ТАКЕ БУВАЄ.

Майор японської артилєрії, приділений до начальної італійської команди, перебуваючи в Міляно, пізнав там одну дівчину, в якій залюбив ся та рішив ся з нею оженитись. Однак родичі дівчини не хотіли на се згодитись з огляду на релігію майора. Розкоханий Японець приняв католицьку віру, і незадовго потім відбув ся шлюб. Нещастє хотіло, що родичі молодої довідали ся, що майор має в далекій своїй вітчині жінку та діти. Італійське правительство порадило йому, щоб сейчас виїхав з Італії і японський майор виїхав назад до Японії, полишаючи в Італії свою „воєнну" жінку.

ПОЗІР! РОДИМЦІ З МІСТА ПОМОРЯНИ (ГАЛ.), ЩО ЖИВУТЬ В НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦИ.

Комітет, що займає ся збіркою жертв для нещасних в теперішній війні загадної місцевости просить всіх Родимців на збори, які відбудуть ся в неділю, 21. мая с. р. під ч. 509 Іст 5-та ул., Ню Йорк. Початок о год. 3-тій пополудни. На зборах будуть важні справи до полагодженя; між иншими подасть ся до відома деякі вісти з приватних листів одержаних зі старого краю про діяльність нашого Комітету. Уважаємо за конечний обовязок кождого Поморянця явити ся на сих зборах. 59-60

ЗА КОМІТЕТ:

В. Жуковський, М. Меркун, Гр. Гупало.

СТАМФОРД, КОНН.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 350 У. Н. С., устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в суботу, дня 20-го мая 1916

в ГАЛИ СОБЄСКОГО, при МІШЕН. УЛ., СТАМФОРД, КОНН. Початок балю о год. 6.30 вечером. Музика первордна. Вступ 25 цнт. На сей баль запрошує сердечно всіх Українців місцевих і з поблизких околиць, а за добру і веселу забаву ручить — КОМІТЕТ. 59-60

ПОЗІР УКРАЇНЦІ З ПІТСБУРГА!

Заходом укр. просвіт. драм. тов. „Відродженє" відограє ся дуже гарне представлене п. з.

„ЯК КОВБАСА ТА ЧАРКА ТО МИНЕТЬ СЯ СВАРКА"

комедія в одній дії М. Старицького.

в суботу, 20. мая 1916

в німецькій галі (Турнер Гол), на 13-ій улиці, Савт Сайд, Пітсбурґ, Па.

Дохід призначений на ціли просьвітні.

Початок о годині 7. вечером.

ВСТУП: 50, 35 і 25 цнт.

По представленю

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

полученйй з любовною почтою і т. ин.

Українці Пітсбурґа і околиці, приходіть громадно на се представлене і баль, а не пожалуєте.

За добру забаву ручимо.

59 КОМІТЕТ.

ПРИГАДУЄМО ВАМ,

ЩО КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА Є УЖЕ НА ВИЧЕРПАНЮ

І В КОРОТКІМ ЧАСІ НЕ СТАНЕ НІ ОДНОГО ПРИМІРНИКА СЕГО ТАК ЦІКАВОГО КАЛЕНДАРЯ.

КОЛИ ВИ ЩЕ ЙОГО НЕ КУПИЛИ НА ПАМЯТКУ ДЛЯ СЕБЕ АБО ДЛЯ ПЕРЕСЛАНЯ ЙОГО ПО СКІНЧЕНЮ ВІЙНИ ВАШИМ СВОЯКАМ В КРАЮ, ТО ВИШЛІТЬ ЗАМОВЛЕНЄ СЕЙЧАС, ЗАЛУЧАЮЧИ 50 ЦНТ., А ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ ДІСТАНЕТЕ СЕЙ КАЛЕНДАР.

У НІМ НАЙДЕТЕ ОКОЛО 100 ОБРАЗКІВ; МІЖ СИМИ БОГАТО З ПОЛЯ ВІЙНИ, З ОБШИРНИМИ ОПИСАМИ ПРО ВІЙНУ.

ПО СКІНЧЕНЮ ВІЙНИ — СЕЙ КАЛЕНДАР БУДЕ РІДКОЮ ПАМЯТКОЮ — АЛЕ ТОДІ ВЖЕ ЙОГО НІДЕ НЕ ДІСТАНЕТЕ.

Тож шліть ся з замовленями і висилайте на адресу:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свобода", редакція не відповідає. Хто замовив щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертає ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; а „Свобода" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень жонитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого стриєчного брата **НИКОЛУ РУДАКЕВИЧА** і сестру **ТЕКЛЮ РУДАКЕВИЧ**. Походять з повіту тернопільского. Мали перебувати перед кількома роками в околици Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись на адресу: Andrew Rudakewych, R. F. D. No 2, Box 175, Glastonbury, Conn. 57-59

Пошукую **ТЕКЛЮ БЕРНАЦЬКУ**, з села Заставець, повіт Підгайці. Тому два роки як приїхала з краю до Америки. Хто би про ню знав або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на понизшу адресу, а дістане $2.00 нагороди. Matwij Dzydzora, C. N. O. R., P. O. Key Junction, Ont., Can. 57-59

Пошукую свого товариша **ІВАНА БРОДАВЧУКА**, який перебував довший час зі мною в Канаді, а тепер має знаходити ся в Бруклин, Н. Й., де працює при чищеню вікон. За подане його адреси дам добру нагороду. Голоситись на адресу: Peter Silkowsky, Box 390, Memphis, Tenn. 57-59

Пошукую свого мужа **ІВАНА МИГДЛЕСА**, котрий походить з Угоцького повіту (Угорщина). До 15-мая 1915 перебував в Ню Йорку, а тепер находить ся десь в околици Пітсбурґа. Хто мені подасть його адресу дістане нагороду. Голоситись до: Helena Mighles Kutar, c/o Lederer, 55 Ave. B., New York, N. Y. 58-60

Пошукую свого товариша **СЕМЕНА ВАСИЛИКА** з Копичинець, пов. Гусятин, Гал. Має перебувати в Канаді. Голоситись на адресу: Stephen Bohacz, 139 Plumer St., Detroit, Mich. 59-61

Пошукую свого брата **ДМИТРА СЕНЬКА** з Бальниці, пов. Ліско, Галичина. Перебував в Чісголм, Мінн. Хто би знав о нім або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Alex Senko, 56 Bring St., Maxham, Johnstown, Pa. 59-61

Пошукую краяна **ФЕЦЬКА ЛАВЯКА**. Тому три місяці перебував в мене, а тепер має бути десь в Ню Йорк стейті. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись на понизшу адресу а дістане $5.00 нагороди. Моя адреса: Michael Dawydiak, 14 Oak Alley, Carnegie, Pa. 59

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ 16—18-літного до ґросерні і бучерні, котрий уміє писати, числити і гроха англійської мови розуміє. Голоситись на адресу: K. Kirczow, 68 Greene Str., Jersey City, N. J. 58-61

НА ПРОДАЖ ФОНОГРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 54-66

НА ПРОДАЖ бізнес чищеня вікон. Бізнес знаменитий на трох людий. По близші інформації прошу зголошуватись листовно до: National Window Cleaning Company, P. O. Box 219, Oklahoma City, Okla. 58-60

СМЕРТЬ БЛОЩИЦЯМ, какрочам, караконам, швабам, молям і пр. Найлучше і незавидне средство на вигублене всяких насікомих з хати. Ціна лиш 35 центів; можна посилати стемпсами почтовими. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th Str., New York, N. Y. 59-61

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і случахка нюйорського університету учить анґлійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Інформації устні або писемні уділює: Tel. Lenox 6096. 18—

M. SCHWARTZ, 168 East 89th St., New York, N. Y.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! Вишлемо Вам доляровий підручник, богато ілюстрований. Залучіть лише 5 центів на пересилку на адресу: G. W. & D. H., 641 Milwaukee Ave., Chicago, Ill. 37-76

ГАЛИЦЬКЕ ПОДІЛЄ І ЗЕЛЕНА БУКОВИНА В АМЕРИЦІ.

ПШЕНИЦЯ, КУКУРУЗА, ТЮТЮН, ТРИ РАЗИ ДО РОКУ ЖНИВА. Картофлі, літні та осінні. Помідори, салєри, мельони, банани земні, цибуля, капуста, горох звичайний і цукровий і всякого рода ярини. Чому не покинете майни та душний фабричний воздух де нема для Вас будучности? Чи Ви може хочете вертати до краю, щоби тяжко запрацьованим грошем заплатити воєнний податок? Чому не хочете запевнити собі тревале щастє та веселу будучність, коли ми даємо Вам до сего нагоду? Жадайте від нас опису фарм, котрі знаходять ся в найкрасшім стейті Злучених Держав. Тані, чисті, зорані фарми. Найздоровше підсонє. Чиста, здорова вода. Земля чорна. Нема зими, ані горяча в літі. На дуже догідні сплати. Пишіть по інформації до: AMERICAN LAND & IMPROVEMENT CO., 129 Greenwich Str., New York, N. Y. 50-62

ДАРОМ! Вишлемо Вам великий ілюстрований катальоґ, який містить богато практичних новостий, штуки і маґічні приряди а також дешеві і добрі машинки до писаня. Адреса:

UNION NOVELTY CO., 51ч68

670 N. Carpenter St., Dept. 29, Chicago, Ill.

ГРОШІ ВИСИЛАЄМО

— до —

Галичини, Буковини, Угорщини, Росії і всіх частий Сьвіта Европи

Скоро, безпечно і по як найнизшім курсі.

За цілість суми цілковито ГАРАНТУЄМО.

НА ВИСЛАНІ ГРОШІ ЧЕРЕЗ НАШУ АГЕНЦІЮ І КАНЦЕЛЯРІЮ, ОТРИМАЄТЕ З ВІДЕНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЧТИ ПОСВІДКУ (РЕЦЕПІС).

ЄСЛИ ХОЧЕТЕ ВИСЛАТИ ГРОШІ, ТО ПИШІТЬ ЩЕ ДНЕСЬ ДО НАС НА ПОНИЗШУ АДРЕСУ, А МИ СЕЙЧАС ВИШЛЕМО ВАМ ДАРОМ ВСІ ПОТРІБНІ ІНФОРМАЦІЇ, КУРС ГРОШИЙ ТА ВСЯКІ ДРУГІ ПОТРІБНІ ПАПЕРИ ДО ВИСИЛКИ ГРОШИЙ. ПИШІТЬ НА АДРЕСУ:

S. MILANOWYCZ & WEIL CO., 193 GRAND STR., JERSEY CITY, N. J.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

Dr. JOHN SMITH, Jr.,

СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ

327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493.

НОВІСТЬ! КОЖДИЙ СЬВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН **НОВІСТЬ!** мати в своїй хаті образ нашого ґенія ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, який можна набути в дуже умірковані ціні. Мальований правдивою олійною фарбою на полотні, робота ручна, розмір 16x20 цалів, в гарних оріхових рамах, під склом. Ціна $3.00. Хто пришле $1.00 задатку, дістане сейчас експресом сей портрет; решту заплатите по огляненю портрета. Замовленя прошу надсилати на адресу: JOHN CIOLKA, 144 E. 7th St., New York, N. Y. 56вс—

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Ів. Котляревського. Величина 16x20 цалів, ціна 50 цнт. за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA

168 E. 4th St., New York, N. Y.

MAIL ORDER HOUSE.

СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ. НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ. ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИК. 47—

M. PETROWSKY,

Family Liquor Store,

1500 S. 3rd St., St. Louis, Mo.

ВИРОБЛЯЮ УКРАЇНСЬКІ СТРОЇ!

КРАВАТКИ ДО ЗАВЯЗУВАНЯ:

КРАВАТКА СИНЬО-ЖОВТА $1.00

КРАВАТКА СИНЬО-ЖОВТА З ВИШИВАНИМ ГЕРБОМ УКРАЇНИ 1.50

ЗВИЧАЙНА КРАВАТКА ЗА 50

Хто ту кравватку звичайну замовить, той отримає цікаву книжочку з віршиками за дармо. Користайте з сеї нагоди по таншій ціні.

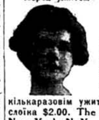
ВИРОБЛЯЮ ТАКОЖ СОРОЧКИ, КОВНІРЦІ І ЛЕНТИ ДЛЯ СІЧИЙ, РІЖНИМИ ВИШИВКАМИ, СТАРАННО І НА ЧАС.

Коли пишете в якійнебудь справі, то додайте двоцентову марку на відповідь. Я отримала досить подяк за гарний виріб краваток, які всім сподобались, тай замовляють ще більше. 58-59

Повідомляю моїх прихильників, що моя адреса тепер є така:

HANKA M. J. I.,

349 E. 149th St., New York City.

Перед ужитєм **ВЕСНЯНКИ.** По ужитю

плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґарантією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю східної краси крему „Амор". Ціна слоїка $2.00. The Amor Novelties Co., 642 E. 14th St., New York, N. Y. 59-61

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти: ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато иних цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,

951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

ВОЄННІ ОБРАЗИ!

Коли хочете побачити як то виглядає теперішна війна, то купіть собі образ, який представляє битву під Перемишлем; образ дуже інтересний; коштує лише 25 центів. Належитість присилайте стемпсами. Пишіть єще нині до: 42-

RUSKA KNYHARNIA, 34 E. 7th St., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

Смутку ти мій чубатий!
Не довго тобі вже панувати,
Не довго морочити мою душу,
Раз вже з тобою покінчити мушу.
На „кводрови" сьвіт не стоїть!
А за „кводра" в Скрентонській Книгарни
Дістану оповіданя веселі та гарні;
Під заголовком „СОРОКАТІ ШТАНИ".
Як прочитаєш сю збірку, мій брате,
На „шюр" перестанеш сумувати;
Від сьміху очи сльозами зайдуть,
Від реготу сусіди кишки пірвуть.
Лиш не отягай ся, а сейчас купуй,
Вложи кводра до листу і так адресуй:

UKRAINIAN BOOK STORE,

701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Містер! Кводра в листі посилаю
І „Сорокаті штани" замовляю. 53в65

ЧИ ВАМ ВІДОМО?

ЩО Я МАЮ ПЕРШОРЯДНИЙ СКЛАД УБРАНЬ ДЛЯ ЖЕНЩИН: ПЛАЩІ І СУКНІ, А ТАКОЖ НАЙГАРНІЙШІ СЛЮБНІ СУКНІ, ЯКІ ВИ МОЖЕТЕ КУПИТИ ПО НАЙНИЗШІЙ ЦІНІ, ПОЗАЯК СЕ Є НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД В МІСТІ, А ВСЕ ТЕ Я САМ ВИРОБЛЯЮ.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС І ОГЛЯНЬТЕ НАШІ ТОВАРИ НАЙНОВІЙШОГО СТИЛЮ І ПО ДЕШЕВІЙ ЦІНІ. 57—

Позістаю з поважанєм МОРРІС НЮМАН.

Адресуйте так:

KLEIN, FARKAS & NEWMAN,

23 Avenue A. New York, N. Y.

Betw. 1st & 2nd Sts. Tel. Orchard 9832

ДАРОМ! КУПОНИ! ДАРОМ!

Принесіть зі собою сей купон, за який отримаєте за кожду покупку 50 С. Г. Грін Трейдінґ стемпсів.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ".

Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох діях. — Ціна .... 30 цнт.

Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.

Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.

Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.

Американські тростн. — Ковбок. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

Амалюнґа. — Займаюче оповіданє з часів боїв між Европейцями а Індіанами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.

Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах. — Ціна .... 20 цнт.

Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.

Буквар для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.

Блудний син. Образ з житя виселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Писмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.

Весела читанка з образками. — Ціна .... 15 цнт.

І. Вечері на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях. — Ціна 15 цнт.

Вічевий співаник. — Ціна .... 5 цнт.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.

Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.

Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна .... 5 цнт.

В неволі темноти. — Комедія з житя руско-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.

Вода в природі. — Умірковзний та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Снадник". — Ціна .... 25 цнт.

Галка смерти. — Ціна .... 5 цнт.

Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.

Галицькі анекдоти. (Гумор. оповіданя). — Ціна .... 10 цнт.

Ґеновефа. — Ціна .... 30 цнт.

Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповіданя. — Ціна .... 20 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії. — Ціна .... 15 цнт.

Дяк. Оповіданє Марка Вовчка. — Ціна .... 20 цнт.

Дещо про звірята, рослини, каміне і скали. — В сій книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Ціна .... 30 цнт.

на .... 10 цнт.

Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.

Де любов, там і Бог, оповіданє. — Ціна .... 10 цнт.

Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповіданє. — Ціна 15 цнт.

Евстахій, повість з перших віків християнства. — Ціна .... 30 цнт.

І. Жовнір. — II. Оферма. Новеля з війського житя. — Ціна .... 10 цнт.

Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.

Жителі Марса. — Ціна .... 10 цнт.

Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповіданє). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.

Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч,** оповіданє. — Ціна 15 цнт.

Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.

Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зіліє. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосерність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна 20 цнт.

З днів кровавої війни. Віршоване оповіданє. — Ціна .... 25 цнт.

Збірка повісток. — Ціна .... 10 цнт.

За сестрою. — Є се найгарніше оповіданє з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.

З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна 15 ц.

За вольности України. — Ціна .. 5 цнт.

Іван Коновченко і инші оповіданя. — Ціна .... 20 цнт.

Іцко-Сват, комедія в 1. дії. — Ціна 10 ц.

Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.

Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на земли (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі — Ціна 15 ц.

Із зьвірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна .... 20 цнт.

Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щастє й нещастє серед змінчивого сьвіта. — Ціна .... 40 цнт.

Історії Шерльока Гольмса, найславнійшого в сьвіті детектива. — Тайна молодої вдови 25 цнт.; Наречена прокуратора 25 цнт.; Кроваві жемчуги 25 цнт.; Злочин в печері гри 25 цнт.; Дочка лихваря 25 цнт.; Коронкова сукня королевої 25 цнт.; Прощай наречений 25 цнт.; Слідчий нюх кельнера 25 цнт.; Крадіж бриланта 25 цнт.; Убийник женщин 25 цнт.; Остров божевільних 25 цнт.; Фалшівник гроший 25 цнт.

Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лісі. — Ціна .... 20 цнт.

Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголізм і діти (1 ілюстрація). — Ціна .... 20 цнт.

Обширні цінники висилаємо кождому на жаданє.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у понизшій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЯК ФРАНЦ ВІДМАР ПОБОРОВ СВОГО НАЙБІЛЬШОГО НЕПРИЯТЕЛЯ.

Що найбільше причинило ся до осягненя побіди?

До Г. Г. фон Шлікова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, який є в сталих зносинах з десять тисячами хорих, а від котрих отримує щоденно множество листів з подяками, наш родимець Франц Відмар, Бакс 123, Ретбон, Айова, прислав слідуючу допись:

„Через кілька місяців терпів я на недугу легких, а лікар казав мені, що лічене буде довше тривати. Читаючи в часописях дописи з подякою для Вас, задумав я спробувати Болгарського Кровного Чаю і переконати ся, чи справді так добре помагає, як про него пишуть.

Наколи тільки раз спробував-єм його, так зараз слідуючого дня чув ся лучше, а по двотижневім уживаню прийшов я назад до здоровля і чую ся, як би щойно на сьвіт народив 'ся. Красненько Вам дякую за оказану мені поміч, а Болгарський Кровний Чай поручаю кождому родимцеви, що терпить на подібну недугу".

Одну велику родинну дозу, яка вистарчить на 5 місяців вишле денебудь за 1 доляра:

Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

Порошки Болгарського Кровного Чаю, 125 штук в одній дозі, 1 доляр.

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.

НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.

КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.

СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВІЙНА! ЛИШЕ $1.00 ЗА 100 ОБРАЗКІВ з кровавих борб війск австрійських, німецьких і російських. Се є найцікавійші образці воєнні. Шліть моні-ордери або готівку до: 56-63

TRADE CO., Room 417,

299 Broadway, New York City.

Явним доказом для недужих про успішність мого лїченя всяких недуг — є моя 35 літна практика, яка дає запоруку, що всі вилїчимі недуги зістають усунені в скорім часї. 59-66

Без ріжниці, що Вам долягає і як довго вона тревала. Прийдіть пересьвідчитись, що я для Вас можу зробити. Се Вас не коштує нічого, коли Ваша недуга є вилїчимою.

Цїни низькі — найліпша опіка.

DOCTOR MULLIN,

лікар специяліст

409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.

Офіс напроти почти.

ЩЕ ОДНА ВІЙНА О ФАРМИ.

Українці, ми маємо на продаж 5 і 10 акрові фарми в Ню Джерзи стейті. Ми маємо фарми, які Вам дадуть найменьше $200 доходу з одного акра. Щоби купити фарму, Ви мусите мати лише $50 а решту виплатите по $5.00 місячно. 5-акрова фарма коштує $300; 10-крова $575. З тих 5-акрових фарм будете мати більший прихід як деинде з 30 акрів. Приїзджайте до нас оглянути фарми. Тепер найліпша пора, бо можете видїти, що родить ся на фармах. Не зволїкайте на завтра. Пишіть або приїзджайте до:

Lots & Farms Development Co., Inc.

299 Broadway, New York City.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР з довголітною практикою перепроваджує всїлякі справи цивільні та карні з найліпшими вислїдами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер

Адреса:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE

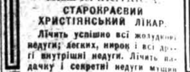
407 East 58th St., New York, N. Y.

Межи 1st Ave. і Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всї жолудкові недуги; легких, нирок і всї другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всї скірні вискди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки. Офіс отворений від 9-ої рано до 8-ої вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати, нехай пише на повисше подану адресу.

$5 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $5

Не оставайте без роботи, коли Ви можете заробити $25 до $35 тижнево ставши шофером.

Ми навчимо Вас на шофера у Вашій рідній мові в трох тижнях, в день або вечерами, за малою оплатою — $5

Всї наші студенти мають добрі посади.

NEW YORK AUTO SCHOOL,

302 E. 14th St., New York City,

Bet. 2nd & 3rd Aves.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий тревае все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який тревае 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILE ENGINEERS, 58-111—

147 E. 40th St. New York

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,

славний специяліст зі старого краю

поручає всїм терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,

304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)

NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Im. з 21 каміннями

ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК

для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з гаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безуслівно точно і є специяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і гарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,

1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

53ч63